

MATEUSZ WAWRZYŃIAK

Europejskie Dni Archeologii w Muzeum Pierwszych Piastów na Lednicy

European Archaeology Days at the Museum of the First Piasts at Lednica

W dniach 14-16 czerwca 2024 roku trzy oddziały Muzeum Pierwszych Piastów na Lednicy (Oddział Rezerwat Archeologiczny Gród w Grzybowie, Oddział Rezerwat Archeologiczny Gród Wczesnopiastowski w Gieczu, Oddział Wczesnopiastowska Rezydencja na Ostrowie Lednickim) wzięły udział w obchodach szóstej edycji Europejskich Dni Archeologii (EDA). To ogólnoeuropejskie święto archeologii, zainicjowane w 2010 roku we Francji jako krajowa inicjatywa Institut national de recherches archéologiques préventives (Inrap), zrzesza liczne kraje Europy, w tym od 2019 roku również Polskę. Głównym celem organizatorów jest przybliżanie społeczeństwu zasobów dziedzictwa narodowego, odkrywanie tajników codziennej pracy archeologów oraz zachęcanie do wzięcia udziału w żywych lekcjach historii. Do współpracy przy organizacji EDA zapraszane są m.in. uniwersytety, muzea, rozmaite instytucje i organizacje badawcze, lokalne władze, archeolodzy prowadzący wykopaliska oraz wszyscy zainteresowani popularyzacją nauki. Organizowane wydarzenia kierowane są do wszystkich grup wiekowych ze szczególnym uwzględnieniem możliwości i potrzeb najmłodszych uczestników.

Tegoroczne obchody EDA organizowane w Muzeum Pierwszych Piastów na Lednicy rozpoczęły się 14 czerwca w Grzybowie. Tego dnia na zwiedzających czekały liczne atrakcje, w tym warsztaty muzealne, stanowiska gier i zabaw średniowiecznych oraz nauka strzelania z łuku tradycyjnego. Każdy chętny mógł spróbować swoich sił w grze terenowej pt. „Wędrówka z historią”, a najmłodsi odkrywali zabytki w zainscenizowanym specjalnie do tego celu wykopie w ramach tzw. Grzybowskiej Akademii Małego Archeologa (ryc. 1). Zwieńczenie atrakcji stanowiły spacer po terenie grodziska, w trakcie których pracownicy oddziału Muzeum oprowadzali zainteresowanych i prezentowali dzieje grodu grzybowskiego.

Ryc. 1. Najmłodszy uczestnicy Grzybowski Akademii Małego Archeologa. Fot. I. Mikołajczyk
 FIG. 1. The youngest participants of the Grzybowo Academy of a Young Archaeologist. Photo by I. Mikołajczyk

Następnego dnia obchody Europejskich Dni Archeologii zagościły w Gieczu. Wśród atrakcji czekających na zwiedzających znalazły się warsztaty muzealne pt. „Archeolog jak saper – myli się tylko raz!” oraz poletko edukacyjne służące do poznawania w praktyce metod eksploracji, dokumentacji oraz wstępnej interpretacji znalezisk w warunkach polowych. Ponadto zainteresowani zapoznali się z warsztatem tkaczy i narzędziami używanymi w średniowiecznej wytwórczości włókienniczej. Nad całością atrakcji pieczę sprawowali archeolodzy, którzy również oprowadzali zwiedzających po terenie oddziału.

W niedzielę 16 czerwca spotkanie z archeologią zorganizowano w siedzibie głównej Muzeum oraz na Ostrowie Lednickim. W pierwszym z wymienionych miejsc na turystów czekał archeolog oprowadzający po wystawie czasowej pt. „Sześć-ścian przeszłości” (ryc. 2) oraz specjalista prezentujący kopie średniowiecznych instrumentów muzycznych, który przybliżył zwiedzającym tło historyczne i kulturowe oraz rolę muzyki w życiu ówczesnej ludności. Uczestnicy udający się na „Wyspę Władców” mogli zapoznać się z kolejnymi atrakcjami. Jedną z nich było stanowisko edukacyjne antropologa fizycznego, prezentującego

RYC. 2. Orowadzanie po wystawie czasowej „Sześć-ścian przeszłości” w siedzibie głównej Muzeum. Fot. B. Wielgus-Wawrzyniak

FIG. 2. Guided tour of the temporary exhibition ‘Six-Walls of the Past’ at the Museum’s headquarters. Photo by B. Wielgus-Wawrzyniak

doczesne szczątki zmarłych w różnym wieku, odkryte podczas prac wykopaliskowych na stanowiskach Dziekanowice 22 i Ostrów Lednicki 1. Zainteresowani mogli spróbować swoich sił przy rysowaniu pochówku i wypełnianiu formularza polowego zgodnie z ogólnie przyjętymi standardami badawczymi. Na terenie podgrodzia ulokowane zostały stanowiska tkaczki oraz garncarzy, przybliżające codzienne życie i rzemiosło z okresu panowania pierwszych Piastów. Pokazy ręcznego lepienia naczyń oraz procesu obtaczania i toczenia ich na kole, wraz z prelekcjami poświęconymi etapom przygotowania gliny i szczegółom kształtowania, zdobienia i wypalania naczyń cieszyły się szczególnym uznaniem (ryc. 3). Na stanowisku tkaczki turyści mogli zapoznać się z różnymi typami warsztatów oraz technikami wytwarzania tkanin. Chętni mogli również spróbować wykonać fragment krajki z użyciem replik krosienek wczesnośredniowiecznych (ryc. 4). Podobnie jak w innych oddziałach Muzeum Pierwszych Piastów na Lednicy, również na Ostrowie Lednickim w ramach obchodów EDA archeolodzy oprowadzali liczne grupy zainteresowanych czasami Mieszka I i Bolesława Chrobrego.

Ryc. 3. Pokaz toczenia naczyń na tradycyjnym kole garncarskim. Fot. B. Wielgus-Wawrzyniak

Fig. 3. Vessel turning demonstration on a traditional potter's wheel. Photo by B. Wielgus-Wawrzyniak

Tegoroczne wydarzenia w Muzeum Pierwszych Piastów na Lednicy potwierdziły wielką potrzebę popularyzowania wiedzy z zakresu antropologii fizycznej i archeologii, a szczególnie profesjonalnej prezentacji codziennej pracy badaczy przeszłości. Mając na uwadze wielce prawdopodobną, negatywną i bezprecedensową zmianę Ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, która niewątpliwie uderzy w polskie dziedzictwo archeologiczne, należy w jeszcze większym stopniu, poprzez właściwie i nade wszystko atrakcyjnie prowadzoną edukację docierać do ogółu społeczeństwa, w tym do osób zainteresowanych odkrywaniem przeszłości na własną rękę, niekonieczne jednak czyniące to we właściwy sposób, zgodnie z wymogami i zasadami obowiązującymi w praktyce badawczej.

RYC. 4. Stanowisko edukacyjne tkaczki. Fot. B. Wielgus-Wawrzyniak

FIG. 4. Educational stand of a weaver. Photo by B. Wielgus-Wawrzyniak

otrzymano (received): 05.08.2024; zaakceptowano (accepted): 25.10.2024

mgr Mateusz Wawrzyniak
Muzeum Pierwszych Piastów na Lednicy
Wczesnopiastowska Rezydencja na Ostrowie Lednickim
Dziekanowice 32
62-261 Lednogóra
mateusz.wawrzyniak@lednica.pl

 <https://orcid.org/0000-0001-9600-592X>